

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Angelum per suam solam substantiam esse in loco determinato complures
Scholastici autumant. c. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Secunda
ratio.

operetur; sed non potest Angelus alio modo intelligi præsens, antequam operetur, nisi sua substantia & virtute; ergo per illam antequam operetur est præsens; atqui ratione suæ substantiæ non adest potius huic corpori, quam alteri; ergo omnibus æque debet esse præsens. Altera ratio, si præsens esset vni corpori & non alteri, cum possit in utramque operari, id deberet fieri per motum in ipsa substantia Angeli factum: sed non videtur, quis motus in substantia Angeli recipi possit: ergo omnibus corporibus æque præsens esse debet. Explicat deinde Durand. hanc Angeli præsentiam exemplo corporis celestis. Hoc enim æque præsens est omnibus corporibus, circa quæ potest operari: est tamen differentia, quod corpus celeste quantitate sua & corporum, quibus adest, impeditur, quo minus omnibus sit propinquum & immediate præsens; at spiritus, cum quantitate careat, nullo detinetur impedimento, quo minus omnibus corporibus, quæ potest mouere, proxime adsit; quinimo, cum sit substantia spiritualis, totus est in omnibus, & totus in singulis, sicut anima rationalis in corpore est; & quamvis dicat, Angelum non esse præsentem corporibus sita, sed sola præsentia ordinis; ob id tamen non negat præsentiam secundum substantiam, nec fatetur præsentiam ratione solius convenientiæ, sed veram & secundum substantiam.

Hæc sententia Durandi ab omnibus Scholasticis nostri temporis merito censetur improbabilis. Aut enim loquitur de præsentia solum ratione convenientiæ, & ita nullibi secundum substantiam Angelum præsentem constituit, quod est absurdum, vt ex dictis in 1. & 2. cap. liquet; aut solum præsentiam cognitiōis, qua dicitur aliquis præsens esse rebus, quas habet in prospectu, & hoc pacto idem sequitur in commodum, nempe nullibi esse secundum substantiam præsentem: aut tertio fatetur veram præsentiam & propinquitatem loci in substantia Angeli, quamvis non situ, & quantitate, vt reuera concedit; & hinc non minora sequuntur incommoda.

Primum est, Angelum esse ubique, contra communem Patrum doctrinam, quos commemoravi disput. præced. cap. 1. & 2. docent enim Angelos loco circumscribi particulari, hoc est definiti quia solus Deus ubique est, vt tradit S. Tho. supra quæst. 8. art. 4. cum quo conveniunt Scholastici in 1. d. 37. Id autem ex eius doctrina colligi probatur: docet enim nu. 34. Non oportere, Angelum posse simul plura corpora mouere, vt in omnibus præsens esse dicatur. Tum etiam non est maior ratio, cur sua substantia & virtute potius in hoc, quam in illo sit, si eius virtus æque se habet ad singula: cum ergo non sit corpus, quod ab Angelo moueri non possit, erit simul in omnibus. Si enim quodlibet corpus celeste mouere potest Angelus inferioris gradus & ordinis, vt omnes fatentur: poterit etiam quodlibet aliud mouere: aut si elementa, eo quod fluida sint, tota simul mouere nequeat, satis est, nullam in eis esse partem, quem mouere non possit, vt æque in omnibus partibus illorum esse dicatur. Quare friuolum est quod respondet Durand. Angelum non esse in omnibus corporibus, quia non omnia mouere potest. Aut saltem sequeretur, damnatos Angelos in cælo esse, quia quamvis Angelus damnatus non omnia mouere queat, etiam secundum partes, celeste tamen cor-

pus quilibet mouere posset: ergo adhuc in cælo omnes Angeli dånati mansissent. Deinde responderet Durand. Angelum ubique esse, vbi Deus est, causa omnium, in quibus est; Angelus vero tantum ratione, quia mouere potest. Hoc eodem modo tamen concedit, Angelum esse posset pluribus alijs mundis, si fierent à Deo id quod ex eius doctrina plane deducitur. Concedere quoque debet, Angelos damnatos in cælo mansisse, quæ omnia absurdissima sunt.

Secundum absurdum, quod sequitur ex sententia Durandi, est Angelos non moueri id quod ipse quoque ingenue fatetur, contra Scripturam, & communem doctrinam Patrum, vt disput. 144. patebit.

Tertium denique absurdum est, Angelum semper esse in loco æquali; cum enim æque semper habeat ad omnia loca, in omnibus semper erit eodem modo. Hoc autem absurdum esse, cap. 1. demonstrabitur. Rationes vero Durandi facile dissoluntur, primum quia cap. 7. ostendimus, quomodo Angelus antequam operetur, sit in loco: tum etiam vnde proveniat, huic potius, quam alteri præsentem esse: denique disput. 19. cap. 2. monstrabimus, Angelum de vno ad alium locum posse moueri; hinc ergo omnes rationes Durandi dissoluntur.

CAPUT VI.

Angelum per suam solum substantiam esse in loco determinato, complures Scholastici autem aut.

Sexta opinio est multorum Scholasticorum, qui affirmant Angelum esse in loco per suam solum substantiam, scilicet quo: unumque alio, ita tradiderunt in 1. d. 2. art. 1. q. 1. Bonavent. in 2. d. 2. art. 2. q. 1. Scotus in 6. d. 2. art. 2. q. 1. Ad propositum. Gabr. in 2. d. 2. q. 1. art. 2. q. 1. O. Ger. quæst. 2. art. 2. Marit. in 2. q. 2. art. 1. q. 1. Hinc patet, cum vero late disputans præsentem qualitatem quod 2. q. 9. nihil audeat definire, notat tamen cum Patribus à Doctoribus damnata fuit sententia assertoriam, Angelum esse in loco tantum per operationem & non per substantiam, definitum non fuisse, fundamentum existentie in loco esse ipsam substantiam Angeli: & in hoc Doctorum omnes conveniunt, ex quibus ipse vix erratum cum ipse dicat contra S. Thomam fundamentum existendi in loco, non esse Angelum suam operationem: affirmat nihilominus, non esse eandem substantiam: quid tamen sit illud additum substantiæ, non explicat. Itaque prædicti Doctores contra præcedentes opiniones pronuntiant, Angelum non esse in loco ratione qualitatis à Deo communicatæ, nec ratione operationis transcendentis, vel habentis se instar operationis transcendentis; idem etiam dicent contra Caietanum, non esse ratione applicationis: & vltimo contra Durandum, non esse ratione suæ substantiæ in omni loco, sed ratione suæ substantiæ, sicut corpus ratione quantitatis, esse in loco determinato, & finito; ita, vt in Angelis ex substantia sua aliquid aliquo alio oriatur existentia in loco, sicut in corporibus, ex sola quantitate; tamen pro voluntate variari possit. Huic autem sententiæ consentaneè docent, nunquam Angelum ab solo loco, nec de loco ad locum sine medio transire. Tribus autem rationibus confirmari potest hæc sententia.

*Soluntur
rationes
aduersae
opinionis*

27. *Præsumitur
contra præ-
cedentem
opinionem.*
tia. Primum confutatione aliarum opinionum, præter quas nulla alia videtur superesse: Secundum quia intelligi nequit, Angelum definire esse hic, donec per motum mutet locum: si autem alio modo esset ex prædictis, vel fundamentum existentiae in loco penderet ex voluntate, posset, ut placeret definire esse hic, ubi antea erat, absque eo, quod inde moueretur: ergo melius est dicere, existentiam in hoc, vel illo loco, ex substantia Angeli proxime nasci, etiam si pro voluntate posset mutari: sic enim nunquam definiret esse hic solo nutu voluntatis sine motu: Tertio, quia ex eo solū quod Angeli substantia, sine aliquo alio, sit pars quaedam totius vniuersitatis rerum, sequitur, ipsam secundum se ordinem loci in vniuerso habere, absque aliquo alio.

28. *Præsumitur
pro præcedente
opinionem.*
Ego tamen, licet cum prædictis doctoribus sententias, quas hactenus retuli, minimè probem, id tamen quod ipsi asserunt, non minus falsum existimo. videlicet fundamentum existentiae in loco, esse nudam substantiam: quod hac ratione non obscure ostendit. Vel existentia Angeli in loco sumitur pro sola relatione praesentiae, qua dicitur praesens alicui loco, & hac oriri non potest ex nuda substantia: sequeretur enim, Angelum semper manere eodem modo praesentem, donec corpora, quibus est praesens, moueantur; quia ex eodem fundamento ex parte vnius relati semper nascitur eadem relatio, permanente termino illius eodem modo, siue illa sit intrinseca, siue extrinseca: quare immutata substantia Angeli secundum suam naturam, quae dicitur esse fundamentum praesentiae, & non mutato termino, eodem modo esset Angelus praesens, & ita de loco permanenti moueri non posset, quod est absurdum.

29. *Præsumitur
pro præcedente
opinionem.*
Dices, moueri posse, & tolli illam relationem praesentiae motu locali. Verum hoc responsum nihil valet: motus namque localis debet esse ad aliquam formam priorem relatione, quia relatio, ut dixi, secundum se mutari non potest, nisi aut termino, aut fundamento absoluto mutato. Si autem existentia illa in loco, sit aliquis modus absolutus, ex quo sequitur relatio praesentiae; dici non potest, talem modum oriri ex nuda substantia Angeli, sicut in corporibus ex nuda quantitate procedit: hinc enim sequeretur primum, Angelum non posse absolui ab omni loco, & ita neque de extremo ad extremum sine medio transire, quod falsum esse probabitur infra disput. 196. c. 2. quoniam cum semper adsit fundamentum existentiae in loco, nempe substantia Angeli, sicut in corporibus quantitas: semper Angelus erit in loco, sicut corpus, licet per motum variari possit. Præterea sequitur, Angelum semper esse in loco aequali, & nunquam posse in minori seipsum constituere: quoniam sicut eandem quantitatem semper sequitur eadem existentia in loco aequalis per omnia, nec corpus coarctari potest, nisi forsitan compressione & condensatione, quae substantiae Angeli accidere nequeunt; sic etiam Angelus semper in aequali loco esset: hoc autem non audeat concedere Scotus, & aperte falsum est, ut infra disput. 197. citemus, quod si esse in loco non oritur ex nuda Angeli substantia, sed ex sola Angeli voluntate; efficitur, posse Angelum omnino absolui à loco: siquidem esse in loco ex libera eius oritur voluntate, quod tamen Doctores huius sententiae non concedunt.

Passus in l. p. To. 2.

Iam verò ad primam rationem huius opinionis respondeo; ceteras omnes opiniones non sufficienter assignasse fundamentum existentiae in loco: ob id tamen non esse necessarium, cum Scotus asserere, fundamentum esse nudam substantiam. Ad secundum dico, rectè posse explicari & intelligi, Angelum definire esse in loco, absque eo, quod inde moueatur ex solo nutu suae voluntatis, ut sequi. cap. dicimus. Tertia autem ratio solum probat, naturam spirituales, quia est pars huius vniuersitatis, habere aliquod ordinis genus cum reliquis partibus: non tamen, hunc ordinem esse secundum situm: hoc enim videtur necessarium corporibus, quibus necessario conuenit locus. Quare absque illo Philosophico fundamento mirantur recentiores aliqui, cum audiant, posse Angelum ex se sola sua nuda substantia nullibi esse: siquidem esse alicubi, quod necessario denotat distantiam, solum quantitati conuenire potest, & ceteris rebus ratione quantitatibus, ut constat ex doctrina tradita disput. 29. cap. 3. & 5.

CAPUT VII.

Vera sententia.

27. *Fundamentum
Angeli
existendi in
loco, pendet
ex voluntate
ipsius.*
Reiectis iam aliorum opinionibus, vna tantum superesse videtur ceteris probabilior, nempe Angelum in loco esse non ex nuda sua substantia tanquam ex fundamento, nec aliqua alia ratione ex prædictis; sed modo quodam absoluto addito substantiae Angeli, ex voluntate omnino illius pendente, tanquam ex principio efficiendi. Hanc opinionem non obscure indicauit Henricus, quodlib. 2. quæst. 9. cum aliorum sententijs confutatis, dixit, Angelum non posse esse in loco nuda sua substantia; videbat enim incommoda, quae inde sequebantur: putat ergo, aliquid esse addendum substantiae illius: cumque nihil ex ijs, quae dicta sunt, ei probetur; quid aliud superest quam modus quidam absolutus, qui possit esse fundamentum relationis praesentiae secundum locum, & vniōis cum corpore, pendens omnino ex voluntate Angeli: ut ita defendere possumus, in maiori & minori loco collocari: de extremo ad extremum sine medio transire, & ab omni loco aliquando prorsus absolui.

28. *Primum nota-
andum.*
Ceterum in huius opinionis explicationem duo maxime notanda sunt. Vnum est corpus ratione suae quantitatibus esse in loco circumscriptum, non quia solum loco definitur, sed quia loci superficies ipsum complectatur, ambiat & metiatur. Hæc itaque corpori quanto conueniunt, primum ex eo quod quantum est in se, & mensuræ capax, hoc est, ex eo quod alterius quantitatibus mensuram recipere potest, nascitur in eo modus quidam, quem situm appellare possumus, non de prædicamento situs, ut iacere, sed de prædicamento situs, ut alicuius sit. Hoc enim videtur solum esse respectus extrinsecus denominationis ad aliud, sed de prædicamento ubi, quo nomine communiter nuncupatur. Ad hunc modum, ut ad terminum intrinsecum, tendit motus localis; deinde ex hoc modo sequitur, ut corpus ab alio distet vel propinquum sit illi, & ab aliquo contineri possit, ita ut extra eorum & in vacuo, quod idem est, distare ab alio possit & appropinquare, ac proinde moueri, ut disput. 29. cap. 3. notauimus.

29. *Secundum nota-
andum.*
Alterum notandum est, hunc modum, quem appellamus ubi, corporibus ita conuenire ratione quantitatibus, quæ mensuram recipere potest, ut necessario